

20.10.2020

Asia/3

§ 197

Terveysasemien lääkäripalvelujen järjestäminen palvelusetelillä

HEL 2019-003871 T 06 00 00

Päätös

A Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti, että palveluseteli on 1.1.2021 alkaen yksi terveysasemien lääkäripalvelujen järjestämistapa.

B Samalla sosiaali- ja terveyslautakunta vahvisti 1.1.2021 alkaen terveysasemien lääkäripalvelujen palvelusetelin arvoksi 67 euroa (alv 0 %) ja terveysasemien lääkäripalvelujen palvelusetelin tulkkipalvelun kanssa arvoksi 136 euroa (alv 0 %).

Palvelusetelien tarkempi palvelukuvaus on liitteenä 1.

Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta päätti, että asiakasmaksua ei peritä palvelusetelin yhteydessä. Palveluntuottajan on hinnoiteltava palvelunsa siten, että palvelusetelin arvo kattaa koko palvelusetelillä saatavan palvelun hinnan. Palveluntuottaja ei voi periä eikä laskuttaa kunnalta tai asiakkaalta muita kustannuksia.

Käsittely

Terveysasemien johtajalääkäri Timo Lukkarinen oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä. Häntä kuultiin samassa yhteydessä toisesta palveluseteliasiasta (pöytäkirjan § 198).

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Sandra Hagman: Päätösehdotuskohta A muutetaan muotoon: "A Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää, että palveluseteli on yksi terveysasemien lääkäripalvelujen järjestämistapa vuoden 2022 loppuun saakka, koronan aiheuttaman hoitovelan purkamiseksi."

Jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi

20.10.2020

Asia/3

Liitteet

1 Palvelukuvaus

Muutoksenhaku

A Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
B Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Terveysasemien johtajalääkäri Timo Lukkarinen on kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Terveysasemien lääkäripalvelujen hankkiminen sosiaali- ja terveystoimialalla

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 23.4.2019 § 78, että palveluseteliä kokeillaan yhtenä terveysasemien lääkäripalvelujen järjestämistapana 3.6.2019 alkaen korkeintaan vuoden 2020 loppuun saakka.

Terveysasemien lääkäripalvelut ovat kunnan lakisääteisiä veloitteita. Palvelu tulee tarjota asiakkaalle palvelutarpeen arvion edellyttämänä ja hoitotakuun mukaisena ajankohtana. Lääkärin vastaanottopalvelut ovat keskeinen tapa sekä tehdä taudinmäärittystä että määrätä asiakasta auttava hoito. Lääkärin vastaanottopalvelujen viivästyminen tai toteutumatta jääminen saattavat johtaa ongelmien pitkittymiseen ja pahentumiseen tai lisätä päivystyksellisten palvelujen käyttöä.

Terveysasemien lääkäripalvelujen saatavuudessa on jatkuvasti puutteita johtuen lääkäriresurssin vajeesta. Vaje kohdistuu kuitenkin epätasaisesti siten, että esimerkiksi tällä hetkellä eniten haasteita on Laajasalon, Myllypuron, Viiskulman ja Vuosaaren terveysasemilla. Lääkäreitä on yritetty rekrytoida eri keinoin muun muassa kohdennetulla markkinoinnilla ja määräaikaisen rekrytointilisän avulla. Nämä ovatkin jonkin verran korjanneet tilannetta mutta eivät riittävästi.

Lisäksi koronapandemia on aiheuttanut voimakkaan tarpeen siirtää terveysasemien ja sisätautien poliklinikan henkilöstövoimavaroja koronan vaatimiin tehtäviin, joita ovat esimerkiksi Omaolo-oirearvioiden käsittely, koronapuhelinneuvonta (10024) ja päivystysapu (116 117) -puheluihin vastaaminen, Laakson ja Malmin koronaterveysasemien toiminta sekä epidemiologinen toiminta. Tämä on aiheuttanut entises-

20.10.2020

tään vajetta palvelujen tuottamisessa. Kiireettömien lääkärin ajanvarausaikojen odotusaikaa kuvaava T3-aika on ollut Helsingissä jälleen kasvussa. Syyskuussa terveysasemien keskiarvo oli 23 päivää ja kolmella terveysasemalla T3 oli 42 päivää.

Kokemukset terveysasemien lääkäripalvelujen palvelusetelien käytöstä ovat olleet rohkaisevia. Palvelusetelitietojärjestelmä vaihtui keväällä 2020. Tämän jälkeen myöntämistä on lisätty ja elokuussa seteleitä myönnettiin 2 465 kappaletta. Yhteensä vuoden 2020 aikana on myönnetty 5 501 palveluseteliä, joista noin 2/3 on käytetty setelin voimassaoloaikana. Palvelusetelien käyttö on ollut tärkeää sekä lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi että koronapandemian myötä kertyneen hoitovielan korjaamiseksi.

Tulkkipalvelujen käytön mahdollisuuden lisääminen on osoittautunut tärkeäksi, jotta palvelusetelien myöntäminen olisi mahdollista kielitaidosta riippumatta. Tulkkipalvelujen tarve on suurin terveysasemilla, joilla on muutenkin lääkärivajetta.

Perustelut palvelusetelin käytölle

Sosiaali- ja terveyslautakunta on 7.4.2020 § 58 merkinnyt tiedoksi selvityksen terveysasemien kiireettömän hoidon saatavuuden toimenpidekokonaisuudesta ja tilannekatsauksesta. Selvityksessä todettiin, että palvelujen tuotantotapoja on laajennettu jatkamalla palvelusetelien käyttöä ja uusia palvelusetelivaihtoehtoja valmistellaan. Tavoitteena on, että palvelusetelejä hyödyntämällä voidaan pienentää suoraostojen määrää.

Terveysasemien lääkäripalvelujen tuottamisella palveluseteleillä tavoitellaan useita hyötyjä. Asiakkaan näkökulmasta hyötyjä ovat palvelujen saatavuuden paraneminen ja valinnanvapauden lisääntyminen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen näkökulmasta hyötynä on lakisääteisten velvoitteiden varmempi toteutuminen ja oman tuotannon tukeminen. Lääkäripalvelujen tuottaminen palvelusetelillä on esitetyllä arvolla kustannusneutraalia omaan tuotantoon verrattuna, mutta huomattavasti edullisempaa kuin käytettäessä vuokratyövoimaa palvelujen tuottamiseen.

Palveluseteliä tarjotaan ensisijaisesti sellaisille asiakkaille, joiden kohdalla lääkärin yhden vastaanottokäynnin arvioidaan riittävän asiakkaan terveysongelman ratkaisemiseksi. Terveysasemilla tehdyn arvion mukaan tällaisia on noin 25 prosenttia lääkärin vastaanottokäyntien syistä. Palvelusetelien myötä sosiaali- ja terveyspalvelujen oma henkilöstö voi kohdistaa enemmän voimavaroja paljon tai monipuolisia palveluita tarvitsevien asiakkaiden tarpeisiin sekä niiden asioiden hoitamiseen, jotka erityisesti vaativat hoidon jatkuvuutta.

Palvelusetelin arvo

Sosiaali- ja terveyslautakunta 23.4.2019 § 78 vahvisti terveysasemien lääkäripalvelujen palvelusetelin arvoksi 67 euroa (alv 0 %). Arvo perustui Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan oman toiminnan, palveluntuottajien kanssa neuvoteltujen hintojen ja suoraostokokeilun hintoihin. Palvelusetelikokeilun tuoman kokemuksen perusteella palvelusetelin arvo ei vaadi muutoksia.

Lisäksi nykyisen palvelusetelin rinnalle esitetään otettavaksi käyttöön uusi palveluseteli terveysasemien lääkäripalvelu tulkkipalvelun kanssa. Palvelusetelin arvo on 136 euroa (alv 0 %). Palveluntuottaja järjestää itse tarvittavan tulkkauspalvelun vastaanotolle. Vastaanottoaika on 1,5-kertainen verrattuna vastaanottoon ilman tulkkia.

Palvelusetelin arvon päättää kunta. Kunta arvioi palveluntarpeen, myöntää palvelusetelin ja sitoutuu maksamaan asiakkaan hankkimat palvelut palvelusetelin arvoon asti.

Palvelusetelien arvon määrittely perustuu toimintoperusteiseen kustannuslaskentaan, jonka perustana on kunkin palvelusetelin sisältämän palvelun oman tuotannon palveluprosessi. Jokaiselle palveluprosessin osalle on laskettu voimavarojen käyttö ja tätä vastaava kustannus. Suurimmat kustannukset aiheutuvat henkilöstökustannuksista sekä erilaisista vyörytyksistä esimerkiksi toimitilojen, IT-palvelujen ja toimintaan suoraan liittyvän hallinnon osalta. Terveysasemien lääkäripalvelujen kohdalla laboratorio- ja kuvantamistutkimusten kustannukset ovat suurempia kuin esimerkiksi lääkärintarkastuksissa.

Kustannukset

Palvelujen järjestämisen palvelusetelien avulla arvioidaan olevan kustannusneutraalia omaan toimintaan verrattuna. Lyhyellä aikavälillä palvelusetelit voivat aiheuttaa kustannusten nousua koronapandemian aiheuttaman hoitovelan ja yleisen kuormituksen takia. Muilta osin palveluseteliä tarjotaan talousarvion puitteissa oman tuotannon vaihtoehtona.

Palvelusetelistä päättäminen Helsingissä

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) 4 §:n mukaan kunta päättää ne sosiaali- ja terveystoimintat, joiden järjestämisessä se käyttää palveluseteliä.

Hallintosäännön 18 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan sosiaali- ja terveyslautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan vi-

20.10.2020

Asia/3

ranhaltija päättää palvelusetelin käyttämisestä sekä palvelusetelin arvon vahvistamisesta.

Hallintosäännön 18 luvun 3 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja päättää palveluntuottajille asetettavista vaatimuksista ja viranhaltijoista, jotka hyväksyvät palveluntuottajat.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Terveysasemien lääkäripalvelut ovat lakisääteisiä palveluita, jotka ovat luonteeltaan terveyttä edistäviä ja sairauksia hoitavia. Lääkäripalvelujen tuottamisen palvelusetelien avulla voidaan arvioida parantavan niihin osallistuvien asiakkaiden ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia ja lisäävän valinnanvapautta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Palvelukuvaus

Muutoksenhaku

A Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
B Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 06.10.2020 § 187

HEL 2019-003871 T 06 00 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

06.10.2020 Pöydälle

20.10.2020

Terveysasemien johtajalääkäri Timo Lukkarinen oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Sandra Hagmanin ehdotuksesta.

23.04.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

09.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Timo Lukkarinen, terveystoimialan johtajalääkäri, puhelin: 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveystoimiala Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja 06.05.2019
§ 79

HEL 2019-003871 T 06 00 00

Päätös

A

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja hyväksyi liitteenä olevan sääntökirjan terveystoimialan lääkäripalvelujen palvelusetelille.

B

Toimialajohtaja päätti samalla että terveystoimialan johtajalääkäri voi hyväksyä kyseisen palvelusetelin palvelusetelituottajat tai peruuttaa hyväksynnän.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunginvaltuusto päätti 15.5.2013 (§ 145), että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli vakinaistetaan yhdeksi palvelujen järjestämisen tavaksi 1.1.2014 lukien.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 23.4.2019 (§ 78) kokeilla palveluseteliä yhtenä terveystoimialan lääkäripalveluiden järjestämistapana korkeintaan vuoden 2020 loppuun saakka. Samalla sosiaali- ja terveyslautakunta vahvisti palvelusetelin arvot.

Hallintosäännön 18 luvun 3 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja päättää palveluntuottajille asetetta-

20.10.2020

Asia/3

vista vaatimuksista ja viranhaltijoista, jotka hyväksyvät palveluntuottajat.

Sääntökirja on asiakirja, jolla kunta (Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala) asettaa palveluntuottajille palvelusetelilain 5 §:ssä tarkoitetut hyväksymiskriteerit. Kunta velvoittaa palveluntuottajaa noudattamaan sääntökirjan määräyksiä. Yksityinen palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan sääntökirjan ehtoja siitä alkaen, kun palveluntuottaja hyväksytään palvelusetelillä hankittavien sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajaksi.

Lisätiedot

Timo Lukkarinen, va. terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi